

De wijzende tutor

Tutorgym

Het idee voor tutorgym is ooit ontstaan door te kijken naar andere voorbeelden van peer-teaching. Voorbeelden daarvan kennen we allemaal in de vorm van bijvoorbeeld tutorlezen. Het idee erachter is dat wanneer je anderen het geleerde aanleert je er zelf meer van leert (zie de learning pyramid). Om dit idee te kopiëren naar de gymzaal is mijn school negen jaar geleden gestart met tutorgym. Het startte ooit als pilot in een sportactieve school maar heeft inmiddels zijn vaste plek gevonden in het jaarlijkse curriculum.

TEKST WIEBE FABER

Praktijk

In de wekelijkse praktijk betekent dit dat alle acht kleutergroepen per gymles twee tutores mogen ontvangen. Gelukkig hebben alle kleutergroepen twee lessen bewegingsonderwijs per week van een vakleerkracht. Dat betekent dat 32 kinderen per week de mogelijkheid hebben om als tutor-meester of tutorjuf aan de slag te mogen.

De twee tutores verlaten hun eigen klas wanneer ze aan de beurt zijn om naar de kleuterklas te gaan. Daar helpen ze de kleuterleerkracht met een rij maken of de laatste kleuters nog even met omkleden. Wanneer ze een rij hebben gemaakt lopen ze met de kinderen naar de speelzaal. De vakleerkracht start daar de uitleg van de les en de twee tutores helpen met belonen van de kinde-

ren die goed luisteren en waar mogelijk helpen ze met de uitleg van de activiteiten.

Heel belangrijk voor het succes van tutorgym is het durven geven van verantwoordelijkheid van de vakleerkracht aan de tutores. Iets simpels als ze de gehele les aanspreken met meester of juf draagt daar goed aan bij. De vakleerkracht laat de kinderen de groepjes indelen, op dezelfde wijze als ze uit hun eigen les in de grote gymzaal gewend zijn.

Praktische zaken:

Om de kleuters een korte gewenningsperiode te geven starten we na de herfstvakantie met tutorgym. Hierdoor wennen ze aan de vakleerkracht en wijze van bewegingsonderwijs.

Tussen de lessen plannen we vijf minuten pauze waarin je de tutores kan begeleiden met de lesinhoud en je korte instructie kan geven over de activiteiten van de dag.

In de jaarplanning staan dezelfde leerlijnen bij de bovenbouw groepen als bij de kleuters, hierdoor is er herkenning in de activiteiten voor de tutores uit hun eigen gymles.

ken. Het resultaat van de wissels door de tutores is af en toe verbluffend mooi.

Ja maar...

Negen jaar geleden klonk vanuit een aantal leerkrachten vanzelfsprekend een aantal 'ja maar-en'; de tutores missen lestijd, het is moeilijk te plannen in mijn klassenrooster of fijn dat de kleuters meer aandacht krijgen maar wat leren de tutores eigenlijk?

In de loop der jaren hebben wij deze 'ja maar-en' mooi kunnen tackelen. Kinderen uit groep zes en zeven willen heel graag mee doen met tutorgym, de afspraak is dan ook dat het werk af moet zijn wil je mee mogen doen. Het werkt prachtig als beloning om het werk af te maken.

Door een rooster te maken met alle mogelijke tutormomenten kunnen de groepsleerkrachten uit groep zes en zeven de kinderen zelf indelen. Hierdoor kunnen de groepsleerkrachten een keuze maken bij welke instructie of tijdens welke les de kinderen afwezig zijn. Heeft een kind meer moeite met rekenen dan met spelling dan wordt het kind tijdens die les niet ingedeeld.

Leren

Voordat de kinderen uit groep zes en zeven voor het eerst gaan tutorgymmen krijgen ze alle leerdoelen te zien. Hierbij geven we de kinderen een soort enquête waarin in allerlei ik-zinnen leerdoelen staan beschreven voor de les. Bijvoorbeeld; 'Ik weet hoe ik groepjes moet indelen tijdens de gymles', 'bij het groepjes indelen zorg ik dat jongens en meisjes door elkaar zitten'. Voor alle leer-

De tutores mogen de wisselmomenten begeleiden. Dit doen ze op de wijze die ze kennen uit de grote gymzaal, ze bespreken de zaken die goed gegaan zijn, kiezen een voorbeeld uit die het goed gedaan heeft of maken een moment van een kind dat het spannend vond groot. Als vakleerkracht spreek je de tutores aan zodat ze positief gedrag en succeservaringen benadruk-

▼
High five

doelen geven de kinderen aan hoe ze zelf vinden dat ze dit al kunnen, na een half jaar en aan het einde van het jaar kunnen ze dezelfde enquête nogmaals doen en mogen ze zelf bepalen waar ze beter in zijn geworden. In de speelzaal hangen de leerdoelen aan de muur, voor de les kunnen de tutores dan één leerdoel kiezen waar ze die les aan willen werken.

Door de 'ja-maar -en' te tackelen heeft tutorgym al negen jaar een mooie plek binnen onze sportieve school. De kleuterleerkrachten voelen de meerwaarde voor hun eigen groepen, de kleuters krijgen meer aandacht en zijn het normaal gaan vinden om te gaan met leerlingen uit andere klassen. Door het 'win-win' denken en hoe beide leerlingen uit de kleutergroep en de bovenbouw hiervan leren heeft het gezorgd voor borging binnen de school.

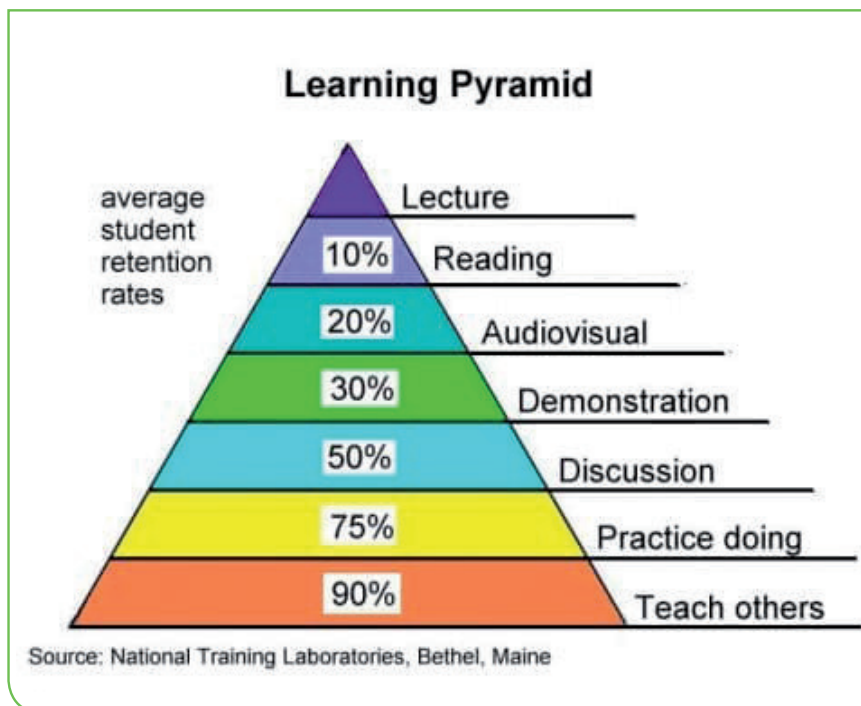
Succesfactoren

In de loop der jaren hebben we een aantal succesfactoren kunnen ontdekken die ervoor zorgen dat tutorgym op onze school blijvend in het curriculum zit:

- een speelzaal in school waardoor kleuters in de klas kunnen omkleden en de bovenbouwleerlingen binnen het gebouw de kinderen kunnen ophalen
- tutores zijn bekend met de vakleerkracht uit hun eigen bewegingsonderwijsles
- tutores zijn bekend met de activiteiten via de les in de grote gymzaal
- tutores krijgen één leerdoel voor de les
- tutores mogen verantwoordelijkheid nemen en gebeurtenissen op hun eigen wijze oplossen
- de vakleerkracht maakt een invulrooster voor de groepsleerkrachten bovenbouw zodat zij alleen maar hoeven in te vullen wat voor hen goed uitkomt
- tutores zijn ongeveer elke drie á vier keer per schooljaar aan de beurt zodat ze verder kunnen leren.

Resultaten

Voor verschillende kinderen verloopt de tutorles vanzelfsprekend anders. We laten alle kinderen meedoen en koppelen kinderen die het spannend vinden aan een maatje. Bij voorkeur een jongen en een meisje samen. We zien gedurende het jaar de tutores groeien, waarbij kinderen het de eerste keer spannend vinden bijvoorbeeld bij groepjes maken of het helpen bij een tikspel. De periode na de meivakantie komt het moment dat kinderen de hele les te durven geven (onder begeleiding van de vakleerkracht) waarbij ze oog hebben voor meerdere lesaspecten. Soms zelfs tot het niveau van een eerste jaars ALO-student. Voor mijzelf is altijd het mooiste moment wanneer een kind zegt: "Meester laat maar, ik regel dat wel."

Vervolg

Aan het einde van het jaar mogen wij nog een prachtige vrucht plukken van het project. Er zijn dan de sportdagen voor de kleutergroepen die worden begeleid door de leerlingen van groepen zes en zeven. Waarbij ze in tweetallen een groepje van vijf of zes kleuters begeleiden. Dit verloopt altijd soepel, de kleuters zijn bekend met de bovenbouw kinderen en vice versa. Daarnaast gaan de tutores uit gewoonte gelijk helpen met bijvoorbeeld de rij maken om met de klas naar een activiteit te gaan of lossen een kleine ruzie tussen kinderen op zonder dat er een leerkracht nodig is.

Wanneer je als school de eerste ja maar-en kan oplossen zou ik het elke school aanraden om te starten met tutorgym. Bovenbouw kinderen leren zich presenteren en leren sociale omgangsvormen aan door ze te leren aan de volgende generatie. En voor de kleuterleerlingen is er meer aandacht. En alles wat je aandacht geeft groeit.

Video link naar tutorgym op vimeo.com:
<https://vimeo.com/240573454>

▲
 Figuur 1:
 De leerpiramide

Contact
 wiebe.faber@kvlo.nl

Foto's
 Oscar Scipio

Kernwoorden
 tutorgym